

WMO

Voorzitter,

Vele opmerkingen zijn door de verschillende fracties ook tijdens deze vergadering weer gemaakt.

Veelal betreffen die opmerkingen specifieke interpretatie kwesties met betrekking tot de uitvoering. Dat is ook begrijpelijk want het gaat hier om een omvangrijke en complexe materie.

Informatie en voorlichting zijn dan van groot belang. De raads- en commissieleden hebben vorige week nog de gelegenheid gehad om een veelvoud aan technisch inhoudelijke vragen te stellen.

Voor dit aspect is waardering op zijn plaats.

Echter, naar aanleiding van dit onderwerp, maar eigenlijk geldt dit voor een veel breder terrein, kan niet om de constatering heen gegaan worden dat tot nu toe bij de procesvoering het College ernstig afbreuk doet aan de regels die wij onszelf hebben gesteld bij de onlangs door de raad vastgestelde nieuwe besturingsfilosofie.

Maar tevens, en ik vind dit nog schadelijker, loopt het College structureel en in hoge mate, voorbij aan de noodzaak dat een goed functionerende democratie tenminste vereist, dat het College de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de Raad respecteert.

En dit is niet alleen niet het geval bij de WMO, maar strekt zich uit over het gehele sociaal domein en verder.

Laat mij dit toelichten.

Het College schijnt maar niet in te zien dat de sprong van een kadernota naar een verordening, een tussenfase behoeft.

Te weten een uitwerking van de in de kadernota vastgelegde kaders in één of meer beleidsvoorstellen, te behandelen in en vast te stellen door de Raad.

Daar is in onze gemeente geen sprake van.

Er wordt volstaan met een Uitvoeringsnota Sociaal Domein en dit bevestigt de indruk dat het College nogal snel geneigd is beleidsarme taken tot uitvoering te bestempelen en dus als een collegebevoegdheid naar zich toe te trekken.

Voorzitter,

Het gaat hierbij niet om wat academisch gezeur.

Ik wilde bijna dat dat het geval was, maar de opstelling van het College treft het democratisch proces in het hart.

Immers, naast de controletaak vormt de beleidsbepalende taak en - verantwoordelijkheid de kern van de werkzaamheden van de Raad.

De mogelijkheid om deze taak uit te oefenen bepaalt in hoge mate de kwaliteit van de gemeentelijke democratie.

Ook in een handleiding van de VNG hoe om te gaan met intergemeentelijke regelingen, wordt nog eens benadrukt dat de wijze waarop taken worden uitgevoerd, vaak afhankelijk is van vele keuzes.

Soms worden deze keuzes door Colleges gemaakt, maar in veel gevallen komt de gemeenteraad hierbij om de hoek kijken. Immers, deze keuzes liggen veelal in het verlengde van de kader stellende rol van de Raad, maar behoeven, juist omdat het keuzes zijn, een concretisering in beleidsvoorstellen waarin alternatieven worden verwoord en de uiteindelijke keuze aan de Raad is.

Ook tijdens de bijeenkomst van de VNG op 20 september jl. bleek nog eens dat dit de enige en juiste aanpak is.

Nogmaals, het uitvoeringsplan sociaal domein voldoet in geen enkel opzicht aan dit criterium en degradeert het proces van de besturingsfilosofie tot een dode letter. Een hoogst verontrustende situatie.

Wat mij daarbij opvalt, is dat de voorzitter van de Raad zich tot nu toe niet, tenminste niet waarneembaar, druk maakt over deze marginalisering van de Raad. Het roept eerder een beeld op van "laat het nou maar aan ons over, geef ons uw vertrouwen, dan komt het wel goed".

Voorzitter,

Ik ben het natuurlijk eens met de besturingsfilosofie, waar deze spreekt over een loslaten en vertrouwen hebben in, maar dit moet dan wel een bewuste keuze zijn van een Raad die er zeker van kan zijn alle ruimte te hebben gekregen, zijn beleidsbepalende taak te kunnen uitoefenen. Vertrouwen is wel iets wederkerigs. Als Raad moet je erop kunnen vertrouwen dat het College ook oog heeft voor het feit dat uitwerking van kaders in sommige gevallen politiek bestuurlijk gevoeliger kan liggen en dat het dan niet met een eenvoudig "dat is uitvoering" kan worden afgewimpeld. Zeker voor de gevoelige decentralisatie materie, waar onze inwoners direct de invloed van ondervinden, geldt dat de raad indringend de behoefte voelt om de vinger aan de pols te houden.

In het afgelopen jaar is hier weinig van terecht gekomen.

Natuurlijk weet ik dat er raadsbrieven zijn geweest, informatieve avonden onder verschillende benamingen zijn gehouden, maar laten we ons hierdoor niet in slaap laten sussen.

Informatie en voorlichting zijn van groot belang ter voorbereiding en ondersteuning van het te voeren beleid. Maar zij kunnen niet in de plaats komen van het finale besluitvormingsproces waarbij de Raad, alles aanhoord hebbende, de beslissende democratische stem dient te hebben en niet teruggedrongen wordt tot een rol van waarnemer van de uitvoering.

Voorzitter,

En om aan te tonen dat het hier niet gaat om een incidenteel ongemak, wijs ik erop dat het College voorstelt, waar dit maar mogelijk is, de bevoegdheden van de Raad te delegeren aan het College.

Nogmaals, dit is geen toeval, maar past in de benadering waarbij zo min mogelijk beleidsruimte wordt gelaten aan de Raad.

Kortheidshalve verwijs ik naar de acht à tien artikelen waarin dit wordt voorgesteld in de conceptverordening. Wij zullen tijdens de Raad een amendement hierover indienen. En een verzoek om dit te ondersteunen gaat verder dan het gebruikelijke: het is een uitnodiging aan de huidige leden van de Raad hun taak als volksvertegenwoordiger en hoogste beleidsbepalend orgaan waar te maken.

Ook zullen wij een amendement indienen waarin wordt voorzien in een evaluatie. De wet verplicht hier wel toe, maar het is aan de Raad het hoe en de frequentie te bepalen.

Voorzitter,

Wat wij niet over het hoofd mogen zien, is dat de invloed van de Raad nog eens extra vermindert bij het aangaan van intergemeentelijke regelingen.

Het is niet mijn bedoeling om dit onderwerp in de breedte aan de orde te stellen, hoewel daar alle reden toe is. Maar ik wil me op dit moment beperken tot de gemeenschappelijke afspraken in het kader van de WMO.

In de afgelopen maanden is er onder leiding van de gemeente Arnhem voortdurend overleg gevoerd op ambtelijk niveau tussen de G12 gemeenten en tussen de wethouders van deze gemeenten. Ik begrijp heel goed dat gemeenteraden hier niet voortdurend tussen moeten gaan zitten. Het moet wel werkbaar blijven. Maar het zou uit democratisch oogpunt wel zeer wenselijk zijn

geweest indien periodiek onze eigen ambtenaren en de eigen wethouder de raad inhoudelijk hadden geconsulteerd over de door hen in te nemen standpunten, en niet hadden volstaan met het achteraf informeren over het resultaat.

Dit is hooguit mondjesmaat gebeurd.

En vergist U zich niet: het gaat niet alleen over het Sociaal domein. Straks spreken we over de Stadsregio of over vergaande samenwerking of betrokkenheid van de Permar bij de participatiewet. U zult het met mij eens zijn dat voor een fatsoenlijke democratische standpuntbepaling, besluiten van de Raad bij voorkeur gebaseerd op goed onderbouwde alternatieven onmisbaar zijn.

Voorzitter,

Tot slot. Ik ben er diep van overtuigd dat als wij zo voortgaan het democratisch proces ernstig wordt geschaad. Dat de balans tussen taken en bevoegdheden van enerzijds het College en anderzijds de Raad structureel wordt aangetast.

Dat de besturingsfilosofie dan nog maar op een zo bescheiden terrein van toepassing is, dat de burgerparticipatie in veel gevallen slechts tot teleurstelling zal leiden en door de burgers als een fopspeen zal worden ervaren.

Voorzitter,

Laat ons vermijden dat wij over twee drie jaar in een artikel van Binnenlands Bestuur beschreven worden als een gemeente waar de opstelling van de Raad er alleen maar toe heeft geleid dat het democratisch tekort is toegenomen.

Nogmaals laat ons de rol van volksvertegenwoordiger in de komende periode oppakken.